

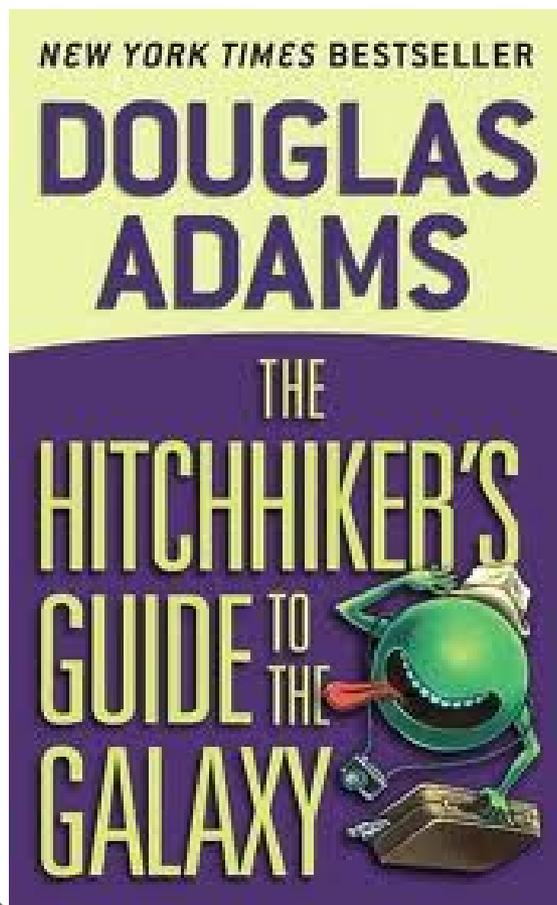
Frå "Sats på skulen – snu Sogn" til "System for styrka læring"

Orientering i Sogn
regionråd 07.12.2012

Claus Røynesdal
Prosjektleder-programleder

Answer to the Ultimate Question of Life, the Universe, and Everything

42

Kontinuitet og utviklingskompetanse

”Sats på skulen – snu Sogn” 2006 – 2012:

- Fagnettverk
- Leiarutdanning
- Eigarolla

”System for styrka læring”
2013 – 2021. Tre mål:

1. Styrka tilpassa opplæring
2. Auka læringsutbytte
3. Redusert bruk av spesialundervisning

Men – kva er poenget? Kva er egentleg saka?

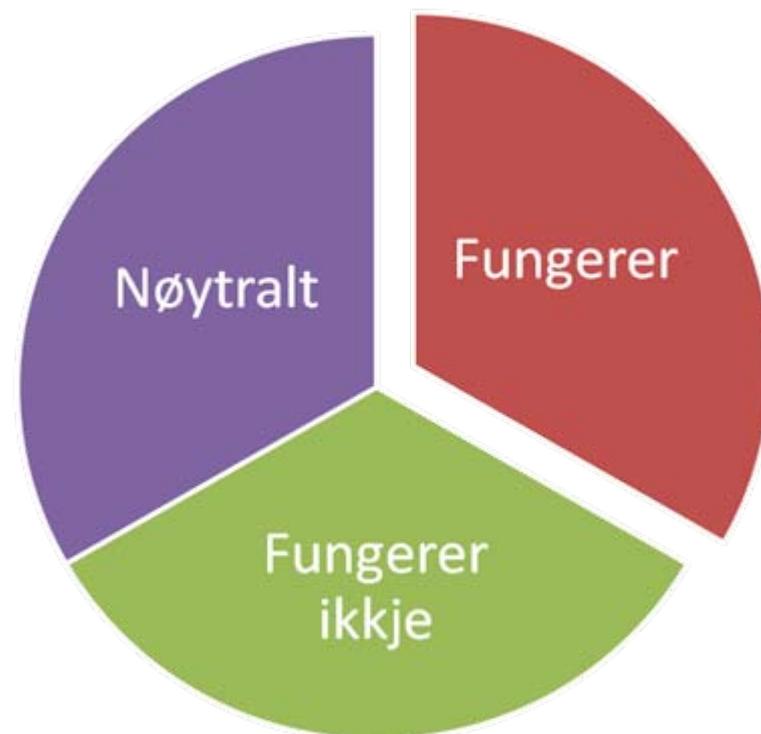
Saka er: Systemfeil i norsk skule

Oppgåva er:
systemendring
strukturendring
kulturendring

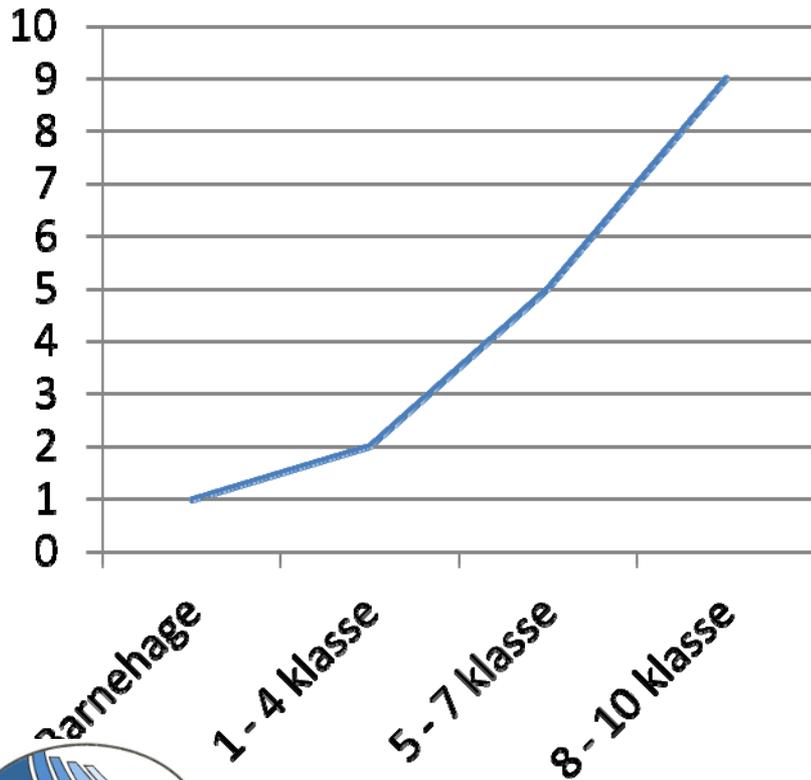
Systemfeil krev systemiske tiltak

- Elevar m/ enkeltvedtak i Noreg skuleåret 2006 – 2007: 5,9 %,
- Kontinuerleg auke til 8,2% i 2010 - 2011
- Sogn og Fjordane: 9,1 %
- Sogn: Snitt 12,9 %, varierer frå 10 til 17,6 %

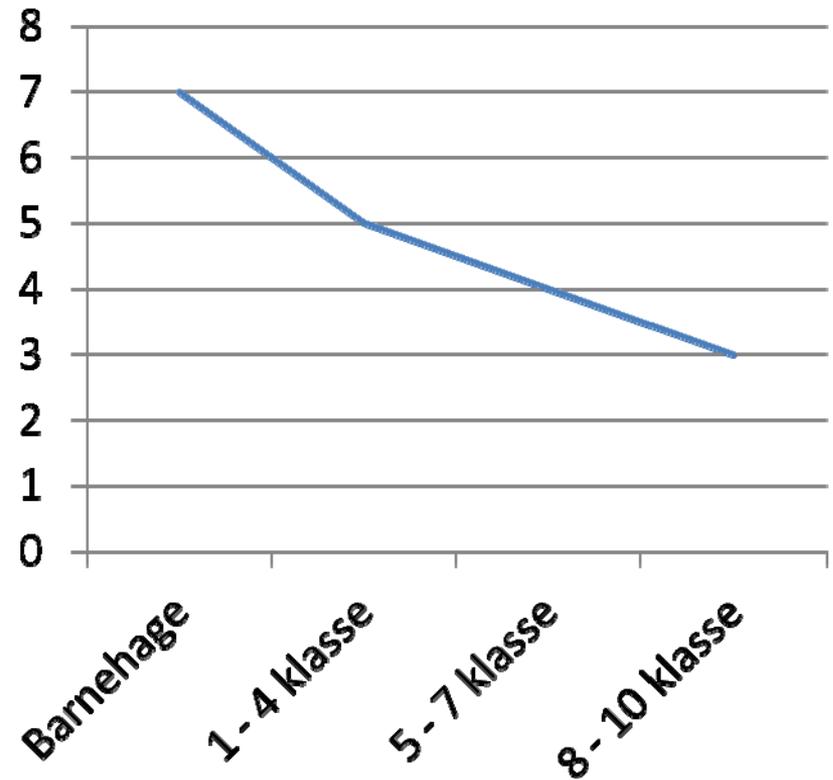

Ein nasjonal systemfeil

Norsk skule

Finsk skule

Kvifor aukar spesialundervisning?

- KS FOU: International Research Institute of Stavanger (IRIS), mai 2012:
"Spesialundervisning – drivere og dilemma"
1. Endring i styring av skulen
  2. Samfunnsendringar
  3. Spesialundervisningens struktur

IRIS: 1. Endring i styring av skulen

- Auka fokus på internasjonale/ nasjonale testar
- Kunnskapsløftet
- Krav om meir tilpassa opplæring
- Låg terskel for å melde behov
- Låg lærartettleik
- **Hjelpeinstanser kjem for seint inn**
- Høg bruk av assistentar
- Dårleg utnytting av kompetanse
- Unnvikande skuleleiing
- Individualisering av arbeidsformar i skulen

IRIS: 2. Samfunnsendringar

- Auka fokus på individuelle juridiske rettar
- Foreldre krev meir av opplæringa
- Foreldre krev meir av barna
- Snevrare normalitetsomgrep
- **Åtferdsproblematikk**
- Angst, skulevegring og psykososiale problem
- Aukande bruk av diagnoser

IRIS: 3. Spesialundervisingas struktur

- Bruk av individperspektiv og ikkje eit systemperspektiv
- Manglande kunnskap om fleirspråklegheit
- Stigmatisering
- Auka vektlegging av PPT som sakkunnig og ressursutløsar
- IOP og rapportar forsterkar trong for spes.und.

Men "nye normaliteten" blir alle objekt

Paradoksene (IRIS-rapporten)

- Definisjon av spesialundervisning er ikkje fast, men flytande, uklare og varierende
- I 60% av timane nyttast assistentar
- ”Det er ikkje elevane det er feil ved, men skulen”
- Fylkesmann og tilsyn fokuserer på einskildvedtak – ikkje kvalitet
- ”Dersom en tok vekk denne gruppen (**”adferdselevne”**) ville omfang av spesialundervisning bli redusert med 50%”

Kva område brukar vi spesialundervisning på i Noreg?

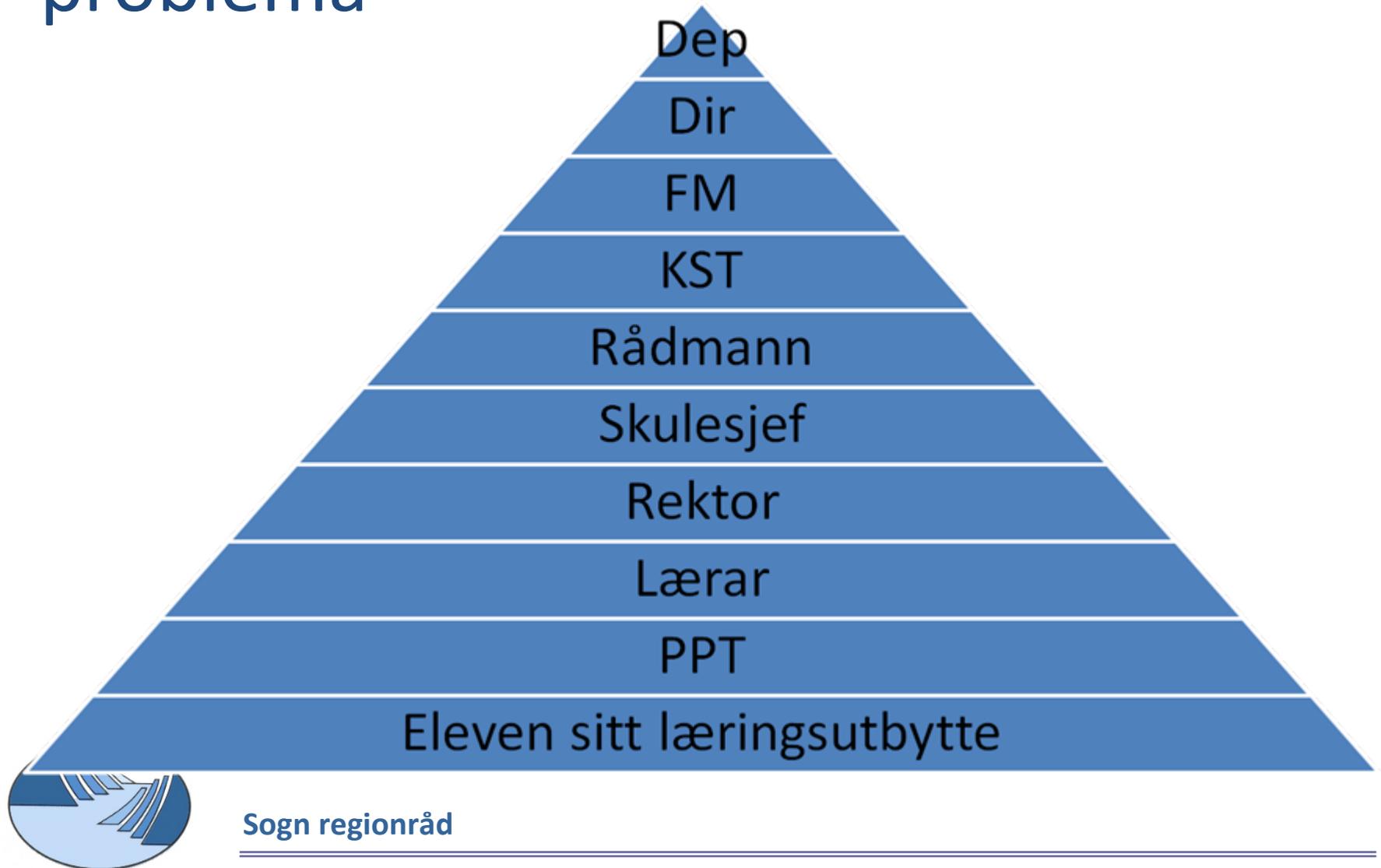

Elevane med åtferdsproblem

- Halvorsen 18.01.2010: "Vi ser det allereie i barnehagen"
- Barnehagane er ikkje "overraska" over kven som får vedtak i ungdomsskulen, eller at barnevernet må "inn"
  - **Men: Kor ofte meldar bhg bekymring til barnevernet?**
- Kan halvparten av ressursbruk av spes.und. skuldast manglande tilknytning mellom barnet og vaksne i heimen?
  - Psykologar i PP-tenesta seier ja.
  - Men dei held fram i årevis med å medisinerer eit symptom dei ikkje "kan gjere noko" med. Held seg til "skuleverket"
  - Når barnevernet kjem inn i saker på ungdomsskulen, har det vore "sak" i PP-Tenesta i årevis. Systema snakkar ikkje saman.

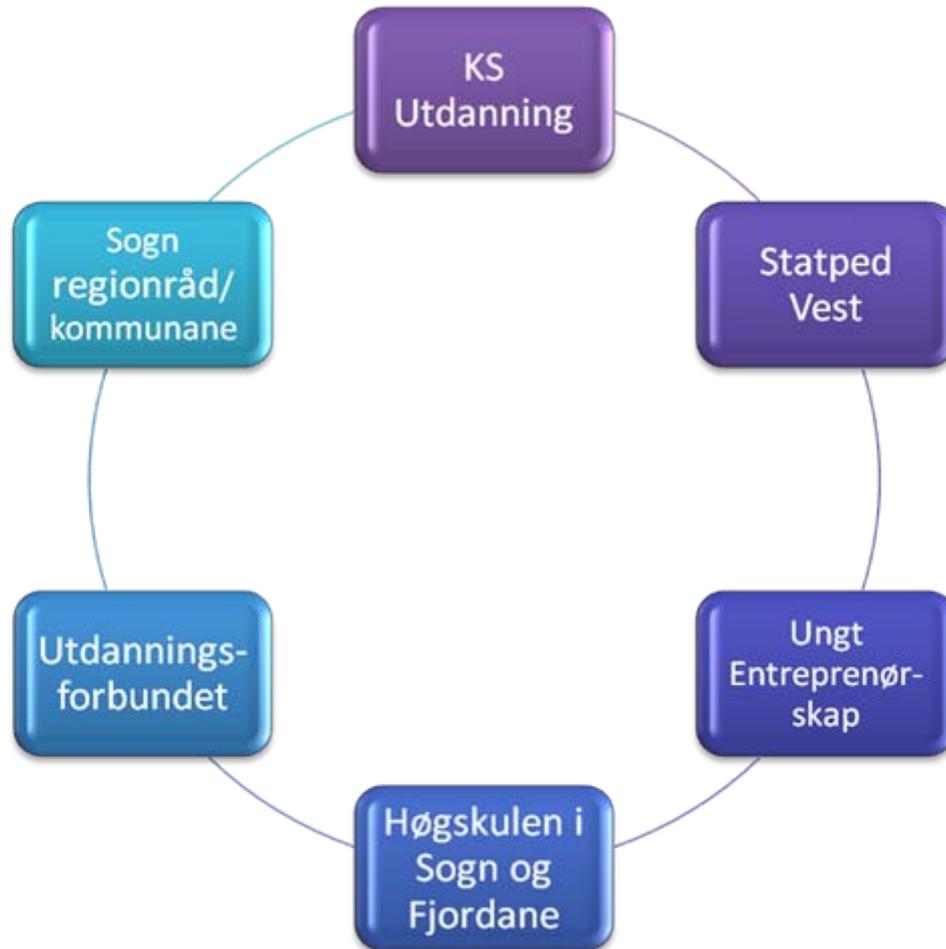
Tradisjonell styring løyser ikkje problema

Systema må samarbeid

Samarbeidande aktører i "System for styrka læring":

Flytte fokus

- Kanskje ”meir” ppt og spesialpedagogar – men systemisk arbeid
- Fokus til bhg, 1.-4. kl. og samhandling med barnevern. Tiltaka må komme tidlegare og løysast betre, ny medisin

”System for styrka læring”

Permanent program for skule- og barnehageutvikling i Sogn

- endring jf 22. juli rapporten: Samvirke

3 Hovudmål:

- 1. Styrka tilpassa opplæring,**
- 2. Auka læringsutbytte og**
- 3. Redusert spesialundervisning**

7 innsats- og strategiområde

1. Tidleg og førebyggjande innsats
2. Gode overgangar i grunnopplæringa
3. Fleirfagleg didaktisk og organisatorisk variasjon
4. Spesialpedagogikk og relevans i spesialundervisninga
5. Vurdering for læring - også for organisasjonslæring
6. Lærande læringsmiljø som organisasjonsutvikling
7. Entreprenørskap som systemisk del i opplæringa

Pågåande arbeid

- Invitert - få på plass eit nytt programstyre
- Avklare arbeidsmåtar, "eigarskap" og tiltak
- Lage rammene for det 9-årige programmet

- Byrje å lage innhaldet i det første 3-årige handlingsplanen
- Ontario 2004, Sogn frå 2006...

Pågåande tiltak

- Barnehage: FAG I FOKUS
  - Barnehagestemne
02.01.2013
- Entreprenørskap
  - Messa i Vik, 7. mai 2013
  - Pilot Aurland, Luster, Balestrand: Gründercamp
  - Regionalt valfag i entreprenørskap.

Fleire pågåande tiltak

- Spesialundervisning
  - Byrje ståstads- og organiasjonsanalyse
  - Avdekke problem, utfordringar, skape eigarskap, deltaking
- Psykisk førstehjelp
- Debatthefte
- Organisering av pp-tenesta

